

עין משפט
נר מצוה

במה טומנין פרק רביעי שבת

מסורת הש"ס

(א) ושליל מטה, (ב) כך אכל לא
הוא טעמו ולי' וקידרה פי"ג
וכי ופי"ג דרשי' נרמ' אכל
לא היו נמחה פי"ג קידרה
אכל בקידרה פי"ג מטה לול
מלך דלפני פי"ג כשי"ג נעלם
סימן נה (ג) (מקוספת
איתא חמ"ה מרסקין נמתי'
ויבא פירש"י דהא על
נכין וכן בעמק וי"ף ודל"ה
ובני פי"ג ש"ה מרסקין,
(ד) מרסקין פי"ג נרמ' (ג),
(ה) פי"ג רמ' (ו) ופי"ג חמ"ה
נכ' דיה טעמו, (ז) ופי"ג חמ"ה
ש"ה דיה ויטולין, (ח) ופי"ג חמ"ה
תקנה גדולה ע"ה, (ט) פי"ג
רמ' שאלה, (י) ולקמן נכ',
(כ) ליל וימי שמתקשרים
כשי"ג (ל) ופי"ג חמ"ה כחיות
ה' דיה פתחים וכו',

הגהות הב"ח

(א) כבשתה ומין עליהן
במקומן ויטולין, (ב) רש"י
דיה וטח את פיה בשבת
נלק:

לענין רש"י

גלג"א, ר"ה,
קביש"ר"א, אסר' חלק
המורה, שבו משיבים את
הבהמה או את הסוס
בצווארם,
הרמב"ם, גמל חד-דבשה,
מזו"ל (הרמב"ם), וס',
מחוסר (לפי כלב או שאר
בעלי-חיים),
פירוש, וס',
קביש"ר"א (קביש"ר"א),
וחפתי-ראש,
קולא"ר, קולא.

אינו נוטל ומחור. נראה לרש"י דהיינו כרש"י דלמך דפרק
נוטל כל היכא דליכא איקורא והימרא דהימרא ערמינן
דאיקורא לא ערמינן אלא לרנן דפליגי עליה שרי דמכוסות לגמרי
לעול זידים דבר שאינו נוטל דפרק נוטל (ולקמן קמ"ה) דהימא
בין התניות מגביה ומטה על גדה
מוקי לה כרש"י משמע דרנן
דרש"י שרו לעולתא את האנן עלמנו:
איין מרסקין לא את השלג ולא את
הברד. מכאן יש לזהר שלא
ירמון ידיו בשלג וצדד בשבת
סופעמים שמתקשרים ויש נדד
מעורב כשה אין לרמון נהן דלי
אפשר שלא ירסק הנדד וכל הוהיר
בו תבא עליו כרס:

הדרן עלך במה טומנין

במה בחמה יוצאה. דאדם
מחזה על שנימת בהממו
דכמינן לעמן ינוח וגו' ומיהו לאו
ללא תעשה מלאכה אהה ובהמתך
ליכא אלא בכתמר אחר בהממו
דמוכח כר"ס מי שהשקין (ולקמן קמ"ה).
וכר"ס נדרים (דף ג'): דייק נהן
דהא וכלל הני דלעיל דליכא דוכחא
דמנא כר"ס הא דסליק מיניה ואיכא
דוכחא דתני כר"ס הא דפתח ביה:
המרמא אובא. אומר ר"ת לזונא
היינו מזרים דכתיב (נחום
ג) פוט ולזנים היו צנורתך ואמרינן
צירושלמי גרים הכאים מלוב מהו
להמנין להם שלשה דרות ומימי
עלה דהא עלם מלראה לזומוין
ליה לזנב: **או** דיימא כ"ה נטירותא
מתמנין דתקן ולזנדקים כפרומינא
אע"ג דסגי לה כנאסר כדלמך
בסמך תנא לזנדקים וגמל יולאים
כנאסר ופרומינא עדיפא מאפסר
דלמך לקמן חמור שעסקיו רעים
כגון זה מהו ללאת כפרומינא בשבת
אלמא משמע דעדיף מאפסר וי"ל
דלא הו נטירותא יתירתא ואורחיה
נמי כהני ולא חשיב משוי:

קדמיה חטרא דלוי. משמע
שמכנידן דלרעים ופ'י
אמר להם הממונה (יומא טו.) נמי
אמרינן שלשה שהיו מהליגין דרך
הרב כאלמנע גדול מימינו וקטן
משמאלו וכן מיניו כאלמנע השרת
שנאו אלא אכרעה וכי' והקשה ר"ת
דכ"פ שלשה שאלו (נדרים מו.) מסיק
דלין מכנידן אלא כפתח הראוי
למוחה ומיך רבינו חס דהתם כשאין
הולכים כחזרה אחת אלא כל אחד
הולך לזרע עמנו אלא כשהולכים
כחזרה אחת מכנידים בכל מקום:
אמר

רב הונא חלש דעתיה דרבה

משתמרים כנאסר ואקרות ללאת כחטס:
ללא למעוטי נאקה כנאסר. דהואיל ולא מינטרא ביה משאוי הוא אלא נטירותא יתירתא
כגון חטס לגמל לאו משאוי הוא: **יולאין** כנאסר. לזנדקי נמי מינטרא ביה: ה"ג **כנפאי** אין חיה **יולאה** כסוגר: **כנפאי**.
נטירותא יתירתא אי משאוי הוא או לא: **כסוגר**. קולא"ר של חבל דמתרגמינן ויתנהו כסוגר כקולרין (יחזקאל טו.) **כמיה גדולה**.
כגון דוב: **קענה**. כגון נמייה וחולדה: **ספול**. לא כפי נטירותא אפילו כמיה קענה שאינו מלכז לזכות כל כך: **כמיתנא**.
חבל קטן: **הלכה כחנני**. ונטירותא יתירתא לאו משאוי הוא: **חלשא דעסיה דרבה בר רב הונא**. שהיה גדול וכסבור ששעה מדעת:
דאימותא

היו זה כוזב. דמוסיף הנלא
מיחס של נחשם: **קדרה**. משל חרס.
מיחס על גבי קדרה ומפרשים
ומוספת הנלא למיחס אכל כמקוספת גרסינן ומיחס על גבי קדרה:
ועת את פיה (וכי) **ככלף**. הנלוש מבעו"י.
כל הך מניחין נמי בשבת: **ולא שיממו**.
שיחא העליון לזון ומתנו כדי שיממו
מחמומו של תחמון: **אלא שיהו משומרין**.
שהיו שניהן תחמן ומתנו על גביו של
זה כדי שיחא חמומו משממר כהן:
ואין מרוקין. כמו מרסקין משכרין
לחמיכות דקות: **כרד**. גלג"א בלע"י:
כדי שיוזבו מימיו. משום דקא
מוליד בשבת ודמי למלאכה שבוטא
המים האלו: **אכל נותן לזון הכוס**.
של יין צימח החמה כדי לנעו"ש
שימומו מאליו ואינו מושג:

הדרן עלך במה טומנין

הקערה ואינו חושש

הדרן עלך במה טומנין

במה כהמה יולאה כו'. לפי
שאלם מלווה על שכימת
בהממו בשבת ומידי דמינטרא ביה
בהמה הוה תשעו ואורחא ולא הוה
משוי ומידי דלא מינטרא ביה הוה
משוי: **אפסר**. קביש"ר"א: **נאקס**.
דרומי"ל: **כחטס**. מפרש בגמרא:
ולזנדקים כפרומינא. מפרש בגמ'
כשיר. קמוע אכרעה סביב זוארו
ועבדת קמוע ביה ומכניסין בו
רזועה או חבל ומושקין בהמה:
וכל בעלי **השיר**. כגון כלבים (של)
זיידים וחיות קטנות שנתנין שיר
לזוארם לני: **יולאין ומכניסין**. מפרש
גמ"י: **ומזין עליהם כמקומן**. כמו
שהם כזוארם בהמה אס נעמאלו:
וטובלן כמקומן. ומכניסין בהמה
למים להטביל את השיר: **גמ' מאי**
נאקס. ומאי חטס: **חזירי**.
שיחא קשה להשמר מפני שבוטאת:
בומאל דפרולא. מזו"ל בלע"י. וקוב
את חוטמו ומכניסו כזוכו והוא כמין
טבעת: **חמרא לזנב**. חמור הכה
ממדינת לוב כמו הכוזבים והלזבים
דלשא דכדרי הימים (ב טו.) **כפני**
דפרולא. פירש"י כעין שלג. פני כמי
זה קנה חמור וביית פני (כ"ח ד טו.)
קביש"ר"א בית ראשה ולחיים: **לרו**
שדרו ליה **שערי**. לרו מעותיו ושלו
לו שעורים כזרו מעותיו ולא רזו
לקנות לו חמור מפני שהוא רחוק
מבבל מהלך חצי שנה כדלמך
בהגוזל (ב"ק ד ק"ב) והשואהו עלה
לקנות חמור כמקומו ויחליטו
שעורים ממיד ומנאל חמורו טוב
ומשובח: **ניגרי דחמרא שערי**.
פסיעותיו של חמור לפי שעורים שהוא
אוכל: **מחליסין**. שאלתם נאקה
כנאסר וגמל כחטס מהו משוי הוא
ואסור: **לאו למעוטי גמל כחטס**.
והכי קאמר ארבע בהמות הללו

משתמרים כנאסר ואקרות ללאת כחטס:
ללא למעוטי נאקה כנאסר. דהואיל ולא מינטרא ביה משאוי הוא אלא נטירותא יתירתא
כגון חטס לגמל לאו משאוי הוא: **יולאין** כנאסר. לזנדקי נמי מינטרא ביה: ה"ג **כנפאי** אין חיה **יולאה** כסוגר: **כנפאי**.
נטירותא יתירתא אי משאוי הוא או לא: **כסוגר**. קולא"ר של חבל דמתרגמינן ויתנהו כסוגר כקולרין (יחזקאל טו.) **כמיה גדולה**.
כגון דוב: **קענה**. כגון נמייה וחולדה: **ספול**. לא כפי נטירותא אפילו כמיה קענה שאינו מלכז לזכות כל כך: **כמיתנא**.
חבל קטן: **הלכה כחנני**. ונטירותא יתירתא לאו משאוי הוא: **חלשא דעסיה דרבה בר רב הונא**. שהיה גדול וכסבור ששעה מדעת:
דאימותא